

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:

1 évre	130 L.
6 hónapra	70 L.
3 hónapra	40 L.
1 példány ára	3 L.

Főszerkesztő:

GYALLAY DOMOKOS

Szerkesztő:

PETRES KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Str. Baron L. Pop (v. Brassai-ucca) 5. sz.

Megjelenik minden szombaton.

Éves előfizető, naptárunkat ingyen megkapja

Ezernyi siró magyar csengő.

Arisztotelész görög bölcs szerint háromnak nem lehetünk soha eléggé hálátulajdonosok: Istennek, szüleinknek és tanítóinknak.

tekintetével az a 11 levél, amely az ország legkülönbözőbb tájairól, ugyanannyi felekezeti elemi iskolai tanítótól érkezve, ott fekszik szerkesztőségünk asztalán. *Tizenegy gyászjelentés.* Tizenegy vészjel ugyanannyi süllyedő hajóról. Tizenegy fekete galamb, utolsó

ved a gimnáziumi vendiák-találkozók bűvösen vonzó áramkörébe, lelkembe csókol az onnan fölsugárzó szeretet lángoló napja, s szívembe egyszerre vakmerő reménység és bizodalom fényessége gyűl föl. És lelki kezeimbe ragadva a tizenegy. nemcsak e tizen-

egy, hanem az ezernyi magyar felekezeti elemi iskola kis csengőjének köteleit, valamennyit görcsösen megcsendítem, varázslatos erővel, hívogatóra, *találkozóra*. Sikoltva, sirva szólal meg vékony, feleselő hangján valamennyi, mindenütt, amerre csak Erdélyben, Bánátban, Bukovinában, Moldvában magyar szó kél.

Testvéreim, ez

is találkozó, ez a legnagyobb találkozó! Erre a találkozóra Románia kétmillió magyarja hivatalos. Sikoltva, panaszosan csendül utolsó a kis csengő mindenütt és ime kinyílik előttünk egyszerre ezernyi kicsiny, magyar felekezeti elemi iskola ajtaja. Jertek csak, testvéreim, nézzetek be velem ebbe az ezernyi iskolába és emelked-

„Engedjétek Hozzám jönni a kisdedeket!”

mentségtől kiröpitve tizenegy magyar felekezeti iskola árviz fölött hanykódó Noé bárkájából. Tizenegy munkában megkeményedett kéz, amely testvér-kezek meleg szorításáért esd. Tizenegy siró iskola-csengő, melynek gazdátlan kötelét és panaszos nyelvét tovább csak a szellő lóbálja már... Percre a keserűségtől lesujtva álllok. De ime tekintetem visszaté-

Egyre hódít a gimnáziumi vendiák-találkozók kedves, új divatja. Is, ott is felhangzik bérce, törzselmi Erdélyünk tereit fölött a csodálatosan

zengést, ve-
t, mélyebb
tett vett bú-
dal: „Bal-
már a vén-
...“ És
drága, régi
a mai sze-
ységének
akbe terített,
gtépett pa-
sijára úgy
anak oda
ndentűtt a
lag diák,
gény diák
rei, hogy
ol e fillé-
ből százez-
félmilliók
nek. Áldott
aldott sze-
és áldott

zatartás, amely ma illet tud
kedni! Részt kérve e gá-
nem ismerő, bőségesen fel-
émző szeretet-árból, lélekben
éhitattal ott állok magam is
m öreg gimnáziumom szent
bűbén.

csodálatos lelki kölcsönha-
e ritka pillanatában, amely
és erőssé tesz, egyszerre
sötétlik panaszoló, vádló

cséretadás, jutalomosztás, búcsuzkodás. Az asztalnál ott áll jóságos, ismerős tekintetével egy megindult arcú, fáradt, hófehér haju öreg. Testvérem, tisztelegj vagy emeld le a kalapodat: *ez Ő, a magyar felekezeti tanító.* Az én, a te, a mi, a ti, mindnyájunk ismerős, régi, öreg tanítója. Dicséretet ad, jutalmat oszt s a távozók után „Isten hozzád”-ot mond. Kezében az Ő jutalma: egy csokor mezei virág; szívében távozó tanítványai szeretete; elméjében az elszomorító gondolat, hogy egy nehéz, küzdelmes év egyetlen öröme az ifjúság is ime most elmegy és ő egyedül marad a jövő bizonytalanságának kinzó tudatával. Homlokát végigsimitva hagyja el a termet s fordítja rá a kulcsot évtizedes munkája színhelyére.

Elnézem Őt, s az elfogódás tiszta könnye lepi be szememet, amint reá és első iskolámra emlékezem. Ne tagadd, testvérem, és ne fordulj felre, mert úgyis tudom, hogy így sírsz te is. És eszedbe jut az annyiszor megálmódott kép... Amint kiomlik a kis templomból az üde gyermek-sereg, sorba áll, mellette megy a tanító, szaporázva szól az iskola oldalán a madárhangú csengő, az osztály lassan megtelik, a zaj elül s az áldott Jézus keresztje alatt álló tanító néma intésére tisztán, csengően, megszólal száz fiatal torokból a kezdődő munkát megszentelő, szépséges imádság: „*Mi-atyánk, ki vagy a mennyekben...*” S a palatáblákon, az irkákban vagy a nagy feketetáblán megjelennek az ismerős, első betűk s a gyöngyként egybefűzött örök szavak: „Isten...” „szülő...” „édesanyám...” „édes apám...” „magyar vagyok...” „szeresd felebarátodat, mint tennemmagadat”. Iskolád rég elmúlt már, az életben messzire mentél már be, testvérem, a 30—40—50—60—70—80 évet tapossa lábod s amint ott állsz velem 1926. júniusában a magyar felekezeti iskola ajtajában, hogy a tanítójától esztendő végén elbúcsuzott gyermekedet, unokádat, szivedre öleljed és hazavezesd, *vajjon gon-*

dolsz-e arra, hogy szeptemberben lesz-e még tanító és lesz-e újra iskola? Ahol gyermeked, vagy unokád, mint te is és apáid is egykor, újra felírja palatáblára, az irkába, vagy a nagy feketetáblára apáid, ősapáid édes magyar anyanyelvén újra az örök szavakat: „Isten...” „szülő...” „édesanyám...” „édesapám...” „magyar vagyok...” „szeresd felebarátodat, mint tennemmagadat.” Vajjon gondolsz-e rá?! És vajjon meghallod-e az Úr Jézus szavait, amelyeket minden idők és nemzetek szülőihez intézett, mondván: „*Engedjétek Hozzám jönni a kisdedekeket!*”

Testvérem, *hited,* amelyben apáid, őseid éltek, akik már ott porlanak évszázadok óta a temetődomb földjében, és *anyanyelved,* amelyen ők szóltak egymáshoz s amelyen utolsó szavad fog elröppenni, amikor halálos ágyadon az Úr magához szólít, kiáltanak, figyelmeztetnek, kérnek téged, hogy *gondolj felekezeti elemi iskoládra és tanítódra.* Vallom oly komoly és szent meggyőződéssel, ahogyan Isten elébe szoktunk csak letérdelni, hogy abban van kisebbségi magyar sorsunk és boldogulásunk kulcsa, hogy te, magyar testvérem, *gondját viseled-e elemi iskoládnak és tanítódnak.* Minden magyar, minden falu a magáénak. Ha nincs neki, a hozzá legközelebb állónak. Mert ha egyszer a jóságos arcú öreg tanító nem indíthatja meg többé a sort a templomból az iskolába, ha elnémulnak a magyar felekezeti elemi iskolák falain a szaporázó, kicsi csengők, ha gaz és dudva lepi be a játszóteret, melynek minden tenyéryi részéhez elmúlt, boldog, ifju életünknek egy darabja fűződik — akkor elvesztünk, testvérem, mint a virág, melyet a vihar a biztos partokról a méretetlen tengerbe sodort. Áldást, vagy átkot oszt magyar sorsunkra, ki ennek a kérdésnek megrázó komolyságát megéri vagy könnyen veszi. Nem az egyetlen, mely a kiválasztottaknak nélkülözhetetlen és nem a gimnázium vagy

középiskola, amely még többek nek multhatatlanul szükséges ezért féltett, drága értékű *hanem a magyar felekezeti elemi iskola, nemzeti létünk épületének fundamentuma, mindenkinek mindennapi kenyere, aki vallásos és anyanyelvében a legelső lépéseket megtenni és tudni akarja, dönti el magyar sorsunkat Romániában.*

Ezt jegyezze meg, ezt jól elméjébe és szívébe támassza, amelynek korántsem leckét és héjazó oktatást akarok mondani, hanem szavaimhoz a szívem szeretném bizonyosságul adni, hogy higgyen nekem, mint a magánpolgári kötelességek mellett, a maga véréből valónak. Az állampolgári kötelességek mellett ugyanis az elsők, vannak a *hitnek* és *magyar fajiságnak* is kötelességek, amelyek e két szöveget foglalhatók össze: *templomunk iskola.* Nem kell mondanom, de mindenki tudja ma, hogy a kettő az *iskola* roskadozik. Tanítóink a legtöbb helyen — minden let, elismerés és dicséret annyi kevés, derék községnek, kivétel — a soha el nem lehető, hősies önfeláldozás, lezárás és lemondás csodáit állottak és tartottak ki őrhelyükön mint a pompéji katona, a telenség, nemtörődömség és végtelenség lesújtó pergőtűzében Magyar testvéreim, lássátok hogy ez nem mehet így tovább. Amelyik község azt akarja, mai kisebbségi magyar sorsunk életkönyvében a neve aranybetűvel legyen heírva, az mint ember, összefogva, önként meg és rendezzi hitvallásos község szándékának és elhatározásának kivételére bizonyára denült segítő, vezető és irányító fog találni lelkes papjában, aki tudja, hogy a templom iskola kül néhány évtized múlva elharangokat hordozna tornyán.

A magyar politikusok kik egy reményteljesebb légkör biztatóbb előjeleit látni, magyar sorsunk egy

MAGYAR GONDOK.

Falusi levelek.

Hónapok óta falun élek, az istenál-dotta termékeny földet szántó és vető nép körében és régi kedvelt foglalkozásomat üzöm: figyelem az elemekkel viaskodó és istenfélő nép életét. Közvetlen közelségből figyelem a változások sulya alatt roskadozó magyar falu vergődéseit és arra a meggyőződésre jutottam, hogy *a falut a világháború egészen kivetkőztette régi való-jából.* A faluba belopózkodott a városi mulatók és a romboló irányzatok szel-leme és gyors és jól körülkalmazott propagandára van szükség, ha azt akarjuk, hogy idejekorán kiragadjuk az ártalmas hatások karmai közül.

A magyarság, mely eddig minden erejét megfeszítette, hogy elhárítsa magától a romlás szellemét és e célból öntudatos harcot folytatott a föld uralmának fentartásáért, a világháború után visszavonhatatlanul belékerült a nyugati fejlettebb államokban elhara-pozott romboló szellem pergőtüzébe.

A falvakban egyre jobban növekszik a törvénytelen házasságok száma, a templomtól maholnap csak az öregek látogatják, a rendszeres és kítartó munkától irtóznak a fiatalok és napról-napra otthonosabb az a szellem, mely eddig inkább a városokban volt ismeretes s abban állott, hogy az emberek kevés munkával, de annál kényelmesebben és gondtalanabban szeretnék biztosítani megélhetésüket. A falvak népe pudert és ajakpirosítót használ, cifrán öltözködik, erkölcsé hanyatlásnak indult és elégedetlensége nőtnövekedik. Az elégedetlenség természetes velejárója a hanyatlási folyamatnak. A nép igénye nő, a kereseti viszonyok pedig a világháború után beállott gazdasági pangás következtében egyre mostohábbak, tehát felborul a békés megelégedett élet egyensulya.

Megfigyeléseim alapján emelt hangon figyelmeztetem azokat, akiknek módjában áll az erdélyi magyar falvak életét irányítani és a nép közvéleményét felvilágosítani, hogy *sürgős beavatkozásra van szükség.* A világ „nagyfejűi” állandóan hangsúlyozzák Európa újjáépítésének szükségességét. Ha azt akarjuk, hogy a magyarság ne veszítse el faji jellegét és minden zökkenő és értékes faji sajátosságainak feláldozása nélkül kapcsolódhasson a háborút követő új világ sodrába, mi is kövessünk el mindent, hogy a nép lelkéből mielőbb eliakarítsuk a háborus romokat. *Az ezer sebből vérző magyarság megerősödése lehetetlen a népl tömegek életének megifjítása nélkül.* Hatalmas világosító munkára van

szükség, mely könnyen érthető, népszerű formában megismerlesse a néppel (helyesebben: a faluval) korunk napirenden levő kérdéseit és megmutassa, hogy a régi öregek patriarkális erkölcsét, nemes egyszerűségét, állhatatosságát, istenfélelmét és békés szellemét nem szégyelni, de becsülni és tisztelni kell, mert azok nélkül a palotákkal, fényes mulatókkal, selyem ruhákkal, rövidre nyírt női hajjal és szabad szerelmi elméletekkel dicsekvő városok is tönkre mennek, hamuvá égnek a száguldó idő kohójában.

Mikor kezembe veszem a tollat, hogy az „elsodort falu” szomorú képét néppolitikai vezetői elé rajzoljam, könnybe lábbadó szemekkel gondolok vissza azokra az időkre, mikor mint lelkes fiatal diák Szalontán, Arany János szülőföldjén Bocskay hajduinak katona nótáit gyűjtöttem. Ha ezekre a katonadalokra gondolok, egyre szitárdabb meggyőződésemmel, hogy *a falut először a kaszárnya hozta ismeretségbe az „Uj” világ romboló szellemével.*

A városban három évig katonáskodó legény megfertőzött lélekkel érkezett vissza szülőföldjére. A fényesre vicszolt csizma rögeszméjévé vált és már derogált neki megfogni az eke szarvát és dagasztani a mezők sarát. Csakhamar visszatért a városba, beállott a gyárakba, vagy nagyobb ipari üzemekbe, sörös kocsis lett, vagy péksüteményeket árult, legtöbbször azonban munka nélkül tengette életét és feleslegesen növelte az ugynevezett proletárok táborát. Ha néha a faluba vetődött, regéket mondott a város kényelméről, sártalan gyalogjáróiról, mozijáról, színházáról és a lányokban is felébresztette a vágyat a távoli Eldorádó után. Láttuk, ahogy a lányok is követték őket a város felé. Egyelőre még csak télen állottak el az emeletes házakba cselédnek, tavasszal pedig, mikor a falura rászakadt a mezői munka dandárja, hazatértek kapálni, aratni. Most már azonban elmennek, de el is nyeli őket a város bábele, sohasé térnek vissza többet. Velük töltik meg a bordélyházakat, a városokban erkölcsileg lezültenek, elbuknak, kalapot viselnek és szefencsélneké válnak.

Könyvet lehetne írni arról, hogy ez a város felé megindult népvándorlás milyen előnytelen, sőt veszedelmes eltulodást eredményez erdélyi magyarságunk társadalmi életében. A könyv első lapjától az utolsóig szomorú volna, nagyon szomorú, de egyben tanulságos. Jól tudom, hogy ma, mikor enélkül is annyi szomorúság emésztí népünk életkedvét, az íróknak vigasztalni kellene az olvasókat és egyáltalán nem csodálkoznék, ha Erdélyben egy sose látott humorista magyar irodalom fej-

lődné ki, mégis kötelességemnek számítozom, hogy ezekre a szomorú képekre rámutassak. Elhatároztam, hogy e lap hasábjain leveleket írok, amelyek a XX-ik század erdélyi magyar falvak életéről. Leveleim a harangféltrevesztettséghez fognak hasonlítani, nem tételez róla: az igazságot írom, Megállj, somat becsületes jószándék, melyel elsimíthatjuk az erdélyi falvak város között éledő ellentétet, a dalmi életünk egyensúlyát veszélyeztető átcsoportosulási áramlatokat. Megfigyeléseim gondosan készített pillanatképeket tartalmaznak. A városi magyarok leveleimet bizalommal, a falvak népe pedig ne feledje, hogy én is a falvából való vagyok és csak irántartással kötelességemnek teszek, mikor nagy lelki átalakulását az erdélyi kesek előit szóba hozom. Minden velem egy-egy erős vasszeg lesz, hoz a hidhoz, melyet az erdélyi magyar politikai vezetés bölcsességével a falu és város között.

(Csegöd) Keresztury Sándor

KÜLFÖL

A Népszöveget ujjászerve
A Népszöveget mostani ülésének nyitán sem Spanyolország, sem Brazília képviselői nem vettek részt. Mint ismeretes, ennek a két állam fellépése okozta Németország tanácsagságának elodázását. Most maguktartását általában büntetésül magyarázzák, ami arra mutat, hogy nagyhatalmaknak, elsősorban Angliának sikerült őket reábirni arra, hogy — ha kedvük ellenére is — lemondjanak a saját állandó tanácsagságról és így csináljanak helyet Németországnak.

A leszerelés kérdése. A leszerelési bizottság magyar tagjai által benyújtott leszerelési indítványt Bethlen miniszterelnök visszavette azzal a dokkolással, hogy fogalmazása eléggé szabatos. Így az indítvány újabb benyújtása után fog tárgyalni, valószínűleg az ősz folyamán.

A kis antant megújítása. A kis antant most lejáró szerződését a dígi feltételek szerint három évre gínt meghosszabbították.

Ausztria pénzügyi felszabad
Az osztrák szanálással kapcsolatos ügyi ellenőrzésnek tulajdonképpen az elmúlt év júliusára meg kellett szünnie. A Népszöveget pénzügyi bizottsága azonban egy évvel meghosszabbította azt, mert nem látta biztosítottak Ausztria pénzügyi állását. Azóta itt is rendbe jött a

ségi helyzet s így július elsejével megszűnik Zimmermann főbiztos megbízatása és Ausztria pénzügyi ellenőrzése.

Esik a francia frank, ingadozik a kormány. A francia frank újabb esése és a francia pénzügyi helyzet állandó súlyosodása megint majdnem kormányváltásra vezettek. Súlyos támadásokban volt része Peret pénzügyminiszternek, akiknek nem sikerült megakadályoznia a frank esését. Már lemondásáról beszéltek, mikor Briand miniszterelnöknek sikerült a válságot újra elsimitani. Legalább is egyelőre.

Magyarország fölszabadul a pénzügyi gyámság alól. A magyar szaná-
tis befejezésének tárgyalását világszerte
hőnk érdeklődés kísérte. Főként azért,
mert azt hitték, hogy azzal kapcsolat-
ban a frankhamisítás kérdése is tárgya-
sra fog kerülni s végeredményben
megfogja akadályozni a pénzügyi el-
lenőrzés megszüntetését. Különösen
franciaország s a vele szorosabb szö-
viségben álló államok számítottak erre.
A francia és a cseh sajtó pedig napo-
n át támadta Magyarországot, a
kormányt és ellenezte az el-
lenőrzés megszüntetését. Ezzel szem-
ben Magyarországon nem csak az el-
lenőrzés végét várták, hanem a nép-
szövetségi kölcsön még ki nem adott
3 millió aranykoronás részének felsza-
dátását is, mellyel szükséges beruhá-
sokat akart a kormány az országban
végezteni, hogy ezzel is egyhútsen a
munkanélküliségen. Hogy mi történt
a sajtó mögött, azt nem lehet tudni.
Nem beszéltek, hogy Franciaország
megkísérelte Magyarország ellen ke-
szítvinni elhatározását, de szándéka
szövegezt Olaszország s különösen Ang-
lia ellenállásán.

Anyitülésen a Népszövetség magyar
bizottsága elfogadta a pénzügyi bizott-
ságnak ezt a javaslatát, mely a külön-
pénzügyi ellenőrzés megszüntetését
szövegezte, mert Magyarország megfelelt
minden feltételnek, amit a kölcsön
kötésakor a Népszövetség megszabott.
Így július elsejével véget ér a Smith
bizottság pénzügyi főbiztos megbízatása.
Természetesen a jóvátételi kötelezett-
ség pontos teljesítésének rendes
ellenőrzése továbbra is fennmarad. A
3 millió aranykorona felszabadítása
szövegeben nem történhetik meg, mert
szövege az eredeti terv szerint csak 1927
július 1-ére közelkezik el az ideje.
Így a kérdésben tehát Franciaor-
szág keresztül vitte az álláspontját.
Szövegeznél, hogy a magyar kormány a
szövegeznél feleslegekből fogja előlegezni
szövegeznél a házasokhoz szükséges összege-
szövegeznél egyúttal azonban csökkenteni fog
szövegeznél a terheken is.

Az igazi magyar egységnek is el kell jönnie!

Az egyik kolozsvári napi lap a képviselőválasztások eredményével foglalkozva arra a szomorú megá-
llapításra jut, hogy a szociálista párt-
nak egyetlen képviselője sem lesz a
román törvényhozásban. A mun-
kásság így némaságra kényszerül az
állam törvényhozói testületében. Nem
lesz, ki szavát felemelje akkor, ami-
kor életérdekében, kenyérkérdésben
döntenek. A közölt adatok szerint
pedig negyvenöt ezer kétszázhuszon-
egy család fő szavazott a pártra, de
mivel nem éri el a szám a leadott
szavazatoknak törvényileg előírt 2
százalékát, nincs képviselője.

Az idézett ujság sajnálatos téve-
désnek mondja ezt, mely valószínű-
leg nem volt célja a törvény alko-
tónak. Én még valami mást is látok
benne. Látom leszakadni a romániai
magyar élet egy darabját, kiválni
abból a testből — az egyetemes
magyarság testéből — hol az őt
megillető jogokat soha senki sem
vonta kétségbe. Magyar népi töme-
geink 86—90 százalékban egy élő
szervezetként állottak a vezetőink
zászlói alá a magyar szociálista
munkásság kivételével. Nem kutatjuk,
mi indíthatta őket erre a lépésre, de
az eredményt megállapítjuk. *Az
összetartó magyarság 15 képviselőt
és 13 szenatori helyet vivott ki ma-
gának: a tőlük elszakadt magyar
munkásság egyetlen egyet sem.*

Az eredményt nem diadallal és
nem kárörömmel kell fogadnunk,
mert a gyárban dolgozó magyarok
ép úgy magyarok, mint a szántó-
vető, az iparos, kereskedő vagy
tisztviselő magyar. Mi nem tagadtuk
meg őket soha, hiszen egyazon
anyanyelv gyermeknői hangzottak
el bölcsőik fölött és ugyanaz a szív-
dobog kebleikben. Az elnémult ha-
rang és az iskolákból ideiglenesen
kiűzött nyelvünket ép úgy nélkülö-
zik az ő fiaik, mint a mieink. Sőt
nemcsak az övéké faj elnyomásunk
láttán, de román szociálista munká-
sainké is, kiknek nevébe pártvezérük
a közelmúlt legsötétebb napjaiban
jelentette ki, hogy egyenlő jogokat

követel pártja ez ország minden
nemzetének. Ugyan hol maradt most
ez az egyenlő jog a munkásság
képviselője nélkül és ha elmaradt,
miért maradt el?

A válasz egyszerű: a magyar szo-
ciálista munkás testvéreink előbbre
helyezték a választási magatartásuk-
nál a szociálistmust, mint a magyar-
ságot. *Ha együtt haladtak volna
velünk, most ott ülne képviselőjük
a törvényhozásban, mert egyetlen
vezető emberünk sem volt, ki ennek
utját állani akarta.* Ugye azt kér-
ditek erre, hogy mi lesz akkor a
nemzetköziséggel? Hadd válaszoljak
erre egy történettel.

Szibériában történt. A magyar lab-
darugócsapat megverte előbb az
osztrák, azután a német válogatott
csapatot. Ám a német nem az a
faj, ki vereségébe egykönnyen be-
lennyugszik. Most már német=osztrák
egyesült csapatot szervezett ellenünk,
kik két hónapig készültek elő az
utolsó döntő ütközetre. Az eredmény
kétesnek látszott, amikor két buda-
pesti szervezett munkás jelentkezett
a magyar csapataba, kik addig nem
akartak játszani a koronás címmel
díszített háromszínű jelvény alatt.
Megkezdődött az izgalmas játék a
német munka és szervezetség torna-
harca a magyar lelkesedés ellen.
Soha izgalmasabb percek nem
éltem át játék alatt, mely változó
szerencsével folyt az utolsó tizen-
kettedik percig. Itt egy erős német
támadás után elájult a magyar kapus.
Egyetlen ember tartalékunk volt még,
a zágrábi nyomdászszakszervezet ma-
gyar titkára, ki addig hibáztatta szo-
ciálista társai részvételét a magyar
színek alatt. Nem kellett kérlelni egy
hanggal sem. Kigyult arccal, villámló
szemekkel foglalta el a kidült kapus
helyét és tüzte mellére a koronás
háromszínű jelvényt... Győztünk
és az addig legmakacsabb nemzet-
zetközi szociálista indítványára Zrinyi
jelmondatát vették az érmekre: Ne
bántsd a magyart!

Igy volt. Játék volt, de nemzeti
becsületre menő játék.

A mostani választáson komolyabb
dolgok forogtak kockán. Magyar
képviselőtünk a törvényhozásban,
iskoláink jövője, telepés kisgazdáink

verejtékkel művelt földje. És a magyar munkás magát szociálistának valló csoportja nem jött hozzánk, hogy küzdelmünkbe bedobja edzett karját, acélos fegyelmét. Nem haragszunk érette, nem panaszkodunk, de várunk testvéreink. Hívunk s várunk, mert ha eljött az idő, amikor a német, francia, belga s angol munkás elsősorban németnek, belgának, francia és angolnak vallja magát s csak azután szociálistának, el kell jönnie annak az időnek is, amikor magyar munkás testvéreink sem szégyellik magyarnak vallani magukat. A vizionlátásra testvéreink!

Dr. Nagy Endre.

HIREK

Köszönet a hűségért.

Udvarhelymegye Magyar Népe! Kedves Székely Testvéreim!

Néhány hete annak, hogy köztetek voltam és nagy örömmel tapasztaltam azt a komoly figyelmet, élénk érdeklődést és buzgó lelkesedést, melyet a romániai magyarságnak az Országos Magyar Párt által képviselt nagy ügyei iránt tanusítottatok. Ez a tapasztalat elismerésre ösztönzött irányotokban és bizalomra jogositott a választások eredménye iránt, amit elérni nem a saját, meglesztelő jelöltségtek által köveitlenül érintett személyem, hanem a magyarság jövője érdekében tartottam szükségesnek.

Ma elmondhatom, hogy a tapasztalt magatartások nyomán lelkemben táplált bizalomban nem csalatkoztam. Nem csalatkoztam bennetek: a székely vérben, melynek minden kis cseppje drága gyöngyöt ér. Drága gyöngy az a bizalom is, mellyel személyemet, mint a pártnak ez időszert vezetőségét a győzelemmel végződött választásnál megfisteltétek, de még drágább kincs, hogy kizárva soraitokból a konkolyhíntőket, a magyarság egységéről fényes bizonyosságot szolgáltatottok és ezzel a velünk fegyverbarátságban lévő román néppárt, sőt Románia egész közléte előtt a magyar névnek becsületet szereztetek. Áldjon meg érte a jószágos Isten!

Fogadjátok a pártvezetőség köszönetét és okulást merítve az egységnek

és összetartásnak nagy erkölcsi jelentőségéből, jövőre is őrizzék meg bizalmatokat a vezetőség iránt, lelkesedéseiteket a magyarság szent ügye iránt és kitartásotokat a még reánk váró nagy munkában!

A vizionlátásra a közös munka terén!
Kolozsvár, 1926 június 4.

Dr. gr. BETHLEN GYÖRGY s. k.
h. elnök.

Püspöki beiktató. Az erdélyi református egyházkerület közgyűlése június hó 20-án fogja dr. Makkai Sándort püspöki méltóságába ünnepélyesen beiktatni. A fölszentelést az esperesi kar végzi a Farkas-utcai ősi templomban. Ugyanez a közgyűlés fogja megválasztani a püspökhelyettes főjegyzőt. A közhangulatból következtetve, *Vásárhelyi* János kolozsvári esperest fogják püspökhelyettesé megválasztani.

40 éves tanári jubileum. Szegény sorsunkban egyebünk sincs, csak kulturánk. De ez erős várunk, épen ezért végtelen hálával kell tartoznunk kulturánk ama letéteményeseinek, kik hosszú időn át zajtalanul, önzetlenül, olcsó dicsőséget nem hajhászva hordták az építő köveket ehhez az erősséghez. Ilyenirányú munkásságának érkezett el 40-ik évfordulójához *Emberly Árpád*, a székelyudvarhelyi róm. kath. főgimnázium címzetes igazgatója, ki ezen hosszú idő alatt mint közéleti férfi is tevékeny és nem lankadó munkásságot fejtett ki több nemes célú intézmény létesítésében és támogatásában, mint tanár pedig nemcsak oktatója, hanem jótevője, gyámolítója, atyja volt az ifjúságnak. Gyönyörű jellemvonása volt, hogy sem felekezeti, sem faj szerinti nem tett különbséget. Hiszen a háború 6 éve alatt a ref. kollégiumban is helyettesített hadbavonult tanárokat, óriási terhet vállalva így magára. Hogy pedig a románokkal szemben is milyen előzékeny volt, legjobban igazolja az, hogy 1916-ban egy román hadnagy, aki tanítványa volt, őrt állított lakása elé, hogy kellemetlenségektől megóvja. Csupa szív volt mindenkiel szemben, szigorú kötelesség tudó mindennel szemben. Gyönyörű mult, melyért hálások lehetünk és példát vehetünk róla. Példát vehet róla mindenki, mert nem az a lényeges, hogy ki milyen hivatást tölt be hanem, hogy tölti be? És olyan életpálya pedig nincs, amelyen ne a szeretet és kötelességtudás segítene fel a tökéletesség legmagasabb fokára.

Pályázatot hirdetünk. A művelődési mozgalmak krónikájából örömmel látjuk, hogy mind több magyar falu lép az önművelés és előrehaladás útjára. Legszebb hivatásunknak tartjuk, hogy ezeket a nemzetmentő, lelkes, szép mozgalmakat támogassuk. Ezért adtuk ki könyvsorozatunknak értékes és szívesen fogadott számait. A következő őszi és téli kulturális mozgalmak sikeréhez is szeretnénk hozzájárulni. Ugy látjuk, hogy a falvakon átlag három ünnepélyes előadást szoktak rendezni, egyet karácsony körül, egyet farsang végén és egyet husvétban. Ezeknek az ünnepélyes előadásoknak a műsorait szerelnők megszerkeszteni és össze megfelelő példányban kiadni. Pályázatot hirdetünk tehát a következő feladat megoldására: *A pályázó állítsa össze a három előadás műsorát. Két előadásban szerepeljenek énekek, szavaltatok, monológok, egyfelvonásosok, olykor beosztással, amilyent a pályázó legjobbnak lát. Egy előadásban a programja legyen egy egész estét betöltő komoly vagy vigaszjáték.*

Hangsúlyozzuk, a pályázónak nem az a feladata, hogy a műsor darabjainak bármelyikét maga írja meg, bár ezt is szívesen vesszük és elbíráljuk, hanem az, hogy olyan darabokból, amelyekről jól ismer, kiválogassa az összeállítsa a műsort. Azt akarjuk elérni, hogy a kipróbált, hatékony darabok közkinccsé legyenek, hogy a rendezők az előadások szerzett tapasztalataikat a közvévára értékesíthessék.

A műsorokat az irodalmi hatóság az erkölcsi tartalom és a szociális hatás szempontjából fogja elbírálni. Külső feltételünk, hogy az egyik egyfelvonásos darabunk múlt évi kiadásunkban megjelent. Mükedvelők Szinmütarából vehetjük, továbbá, hogy a pályázó ajánlott műsor darabjait nyomtatásban vagy olvasható kéziratban rendelkezésünkre bocsássa.

A legjobban összeállított műsor jutalmazására

azaz háromezer lejt fogunk adni. A többi pályázatból is válogatni fogunk és a pályázót megállapodás szerint honorálni fogjuk. A nyertes összeállítást az összeállító neve alatt őszre kinyomatjuk. Pályázati határidő augusztus 15. Reméljük, hogy mindazok, akiknek gyakorlatuk van az előadások rendezésében, lelkesedéssel fognak részt venni pályázatunkon.

Még mindig tart a szénsztrájk. Egy hónappal ezelőtt írtunk részletesen az angol szénsztrájkról. A sztrájk ki-
örések Anglia más munkásai is be-
szüntették a munkát, de az általános sztrájk csak pár napig tartott, mert a munkások legnagyobb része ismét munkába állott. A szénbányászok sztrájkja változatlan kitartással tovább folyik most — 50 nap eltelle után is. Sőt az ellentétek a munkások és a bányatulajdonosok között ma talán nagyobb mint kezdetben.

Lezuhant Kolozsváron egy repülőgép. Kolozsvár vezetni kezd a repülőgép szerencsétlenségek statisztikájában. Őfelsége kolozsvári látogatása alkalmával a kivezényelt öt repülőgép közül motorhiba következtében lezuhant egy az állomás környékén. Kettőn ültek benne s bár nem haltak meg, de mindketten súlyos sebesüléseket szenvedtek. A gép tökéletesen összeroncsolódott.

Mikor nem a száj, hanem a szív beszél. A temesvári székesegyház Szent Antal perselyében a szerényebb apró fém- és papírpénzek között egy szépen összehajtogatott ezres bankót találtak, melyből a következő felírású kis cédula hullott ki: „Kérem ezt egy szegény magyar családnak juttatni, mert róluk egy sem gondoskodik senki.“ Az igazi mély vallásosságból fakadó emberbaráti szeretet ilyen ragyogó megnyilatkozása olyan mélyen meghatotta Metzger Márton főesperest, hogy a magából még egy ezrest tett melléje. Így kapott egy emesvári szegény magyar család két ezrest. Ha valaki érezni akarja azt az édes örömet, mely erre a hirre az ismeretlen adakozó szívetelönti, kövesse a példát.

MŰVELŐDÉSI MOZGALMAK.

A szigetfalvi ref. egyház ünnepe. Kedves ünnepe volt e hó 9-én a szigetfalvi ref. egyház híveinek. E napon ünnepelte lelkészének, Domján Lajosnak beiktatásával kapcsolatosan *iskolájának 100 esztendő fennállását.* A lelkész beiktatását Szabolcska Mihály költő, esperes végezte, ki megkapó meleg szavakban mutatott rá a magyar református lelkész hivatására. Utána Domján Lajos lelkész tartotta meg széklőgló beszédét. Délutáni műsoros előadás volt, melyen Szabolcska Mihály esperesen kívül szerepeltek Zöld Mihály végvári lelkész, ki lelkes szavakban méltatta az iskola 100 esztendő fennállását s egyben áldozatkész-
sége és kitartásra buzdította a híveket. Szabolcska László temesvári, Keresztes József resicai, Domján Lajos helybeli lelkészeket kívül szerepeltek még a resicai ref. nőegylet tagjai, kik magas színvonalon álló ének- és zeneszámokkal, szavalatokkal tették emlékezetessé az egyház ünnepét. Az iskolás gyermekek egyfelvonásos kis szindarabot adtak elő kedvesen. Fodor Erzsébet helybeli ref. tanítónő vezetésével, kinek fáradhatatlan buzgalma nagyban hozzájárult az egész napi ünnepség sikeréhez, melynek jóvedelme 25 ezer lei volt az egyház javára.

Áldozatos szívek ajándéka. Ünnepe volt a nyáradgáltalvai unitárius egyházközségnek május 24-én. Ekkor szentelte föl *Vári Albert* kolozsvári unitárius főgimnáziumi vallásnár az egyházközség új harangját, melyet *id. Zsigmond István* és neje *Biró Róza* és *őzv. Fekete Gáborné Zsigmond Katalin* nemes nagy áldozattal, vallásos buzgóságból ajándékoztak az egyházközségnek.

A szépen feldiszitett templomban az előcsarnokot is zsufolásig betöltő közönség előtt *Bedő Árpád* vadadi lelkész áhítatos buzgó imája után *Vári Albert* vallásnár szentelte föl az új harangot nagyhatású, lélekemelő szép beszéd kíséretében s az ősz Főpásztor atyai áldását is tolmácsolva megáldotta azokat a diszes urasztali terítőket és bibliát is, melyeket a helybeli *D. F. Nőegylet, Zsigmond Mihályné Török Anna* és *Zsigmond Mihály* nemes áldozatkésztséggel ajándékoztak, hogy a harangszentelési ünnepet ezzel is még kedvesebbé és feledhetetlenebbé tegyék. Ezután H. J. lelkész tolmácsolta a nemes szívű adományozóknak az egyházközségi tagok háliját és köszönetét. A főlemelő ünnep szépségét kedvesen emelte a gyűllekezet áhítatos éneke és az ifjuság szép karéneke, melyeknek betanításában és vezetésében *Török Elek* énekvezér Ig. tanító fáradozott nagy szeretettel. H.

Harangszentelés Kercsedén. Lélekemelő ünnepélyben volt részük 1926. május 16-án d. u. 4 órakor a tekintélyes kercsedi ref. egyházközség híveinek. Akkor szentelték fel a Schieb és Kanutz nagyszombeni cég által készített remek kivitelű és hangu új harangját. A templomi istentiszteleten imát és beszédet Szécsi Ferenc s annak végeztével — mikor megszólt az új harang — felszentelő imát és áldást Jancsó Lajos esperes mondott. Az áldás elhangzása után a Korondi Ferenc áll. tanító, ref. kántor és Nagy Vilma áll. tanítónőnek a lelkeket Istenhez emelő ének-duettje következett. Megható jelenség volt a Csép Gizella kisasszonynak „Egy lélek állt...“ és Nagy Vilma áll. tanítónő „Hegyi beszéd“ c. benső érzéssel, valódi művelt női lélekhez illő finomsággal előadott vallásos szavalata. Végül Kovács István helybeli lelkész ismertette a harang beszerzésének rövid történetét.

Este derék ifju emberek gondos vezetése és rendezése mellett társas vacsora, szavalatok és reggelig tartó tánc volt. Igen ügyes és értelmes szavalatokkal kiűntek: Szabó Anna, Szilágyi Kata, Salamon Julcsa, Ilyés Giza, Márton Kata, Bacsó Ilus, Köntös Kata ifju leányok. Korondi Ferenc tanító ur vezetése mellett vallásos éneket énekelt az ifjusági dalkar és az iskolás növendékek e célra betanított csoportja.

MEZŐGAZDASÁG.

A legelők és rétek ápolásáról.

(Megjelent az Erdélyi Gazdasági Egylet Könyvkiadó Vállalatának kiadásában.)

Az erdélyi mezőgazdálkodás alapját az állattenyésztés képezi, mely mind minőségi, mind mennyiségi tekintetben hosszú időn keresztül elsőrangú helyet foglalt el. Ennek a fejlett állattenyésztésnek alapjául az erdélyi legelők és rétek szolgáltak, amelyek a természetes téli és nyári takarmányt szolgáltatták. Utóbbi években Erdély hírneves állattenyésztése főleg minőségileg igen sokat súlyodt, amiben nagy szerepe van annak is, hogy gazdaközönségünk a rétek és legelők ápolására megfelelő gondot nem fordított és ennek következtében azoknak hozama lényegesen megcsökkent. Erre a fontos körülményre hívja fel a gazdaközönség figyelmét az E. G. E. Könyvkiadó Vállalatának kiadásában megjelent a „Legelők és rétek ápolásáról“, c. füzet.

Ma, mikor a birtokreform végrehajtása következtében nagy kiterjedésű területeken új községi legelőket alakítanak és ezzel nagy kiterjedésű újabb

területek kertületek kerülnek közvetlenül az állattenyésztés szolgálatába, különösen kiszagda közönségünk nem nélkülözheti a legelők fenntartása, azok javítására és ápolására vonatkozó ismereteket, de másfelől a várható állatállomány megnövekedés következtében azok téli takarmánnyal való ellátásában a természetes szénatermő területek kezelését és ápolását is ismernie kell. Ezek az ismeretek azonban nemcsak kieszagdáinkra nézve, hanem nagyobb birtokosainkra is nélkülözhetetlenek. A fent jelzett füzet első felében a legelők javításáról, ápolásáról, trágyázásáról, fásításáról, azok célszerű használatáról, a közlegelők kezeléséről szól, amely részeket célszerűen egészíti ki a bukaresti földművelésügyi minisztérium legelőügyi igazgatósága által kiadott községi legelők kezelésére vonatkozó utasítás. A füzet második része a rétek javításáról, öntözéséről, trágyázásáról, ápolásáról, új rétek beállításáról és azok felújításáról szól. Megrendelhető az Erdélyi Gazdasági Egylet titkári hivatalában. Cluj—Kolozsvár, Str. Andrei Muresan, Attila ucca 10. Ára ott átvéve darabonként 20 L.

Milyen babot (paszulyt, fuszulykát) termesszünk? Országos és egyéni érdek, hogy jobb minőségű babot termeljünk. A rossz bab csak nagyon olcsó áron adható el külföldön, míg egyenletes, válogatott jó babért magasabb árakat lehet elérni. A bab minőségén a következőképpen kell javítani. 1. Vetőmagvat elvetés előtt gondosan válogassuk. Szedjük ki asztalokon. I. a beteg magvakat II. a tarka más színű babot, mert a fehér babban például nem szabad színes babnak lennie. 2. Egyenletes nagyságu magvakat vessünk (vagy kizárólag kistaját, vagy kizárólag nagy magvu fajtát). 3. Cséplés után a termelt babból asztalokon válogassuk ki a benne előforduló föld és kavics darabokat, a szemetet és más színű babot, hogy a bab tisztán és egyenletes minőségben kerüljön forgalomba. A babnak fenti kezelése azért szükséges, mert a külföld olyan babot akar vásárolni, amelyet külön válogatás nélkül lehet főzni. Tarka babot ne termeljünk, mert nehezen értékesíthető. Tudni kell, hogy nemesítőinknek van már régóta kipróbált és mindenütt kitűnően bevált olyan babvetőmagja, amely a fenti kellékeknek megfelel, egyenletes, tiszta fehér és mindenek felett bőtermő.

PIAC.

Gabonaárak.

A gabonaárak világszerte csökkenni kezdtek. Ennek oka, hogy a terménykilátások állandóan javulnak és az aratás már nincsen messze. Még legkevésbé esett a kukorica ára. Árak métermázsánként

feladó állomáson: *Buza* 970—1000 lej. *Uj buzára kötés Nagyváradon* 750 lej. *Rozs* 600—640. *Zab* 600. *Árpa* takarmánynak való 570—580, sörnek való 640—680. *Kukorica* 500—520, *Kendermag* 600—630. *Tökmag* 1500—1600. *Lencse* 1350—1400. *Fehérpaszuly* 480—500. *Tarkapaszuly* 350 lej.

Állatárak.

Petele (Szászrégen mellett). A vásárra mindössze 1000 drb. rossz minőségű marhát hajtottak fel. A kereslet nagy volt különösen jármos ökrök után. Vágó, vagy beállítani való marháért 22—23 lej, export marháért 27—29 lej fizettek kg. ként.

Szatmár. A kereslet élénk. Export célokra sok ökröt vásároltak 22—24 lejes áron. Sovány sertés kgr-ja 30—34 lej, kövér 38—42 lej.

IPARI ROVAT

Muszáj lesz építeni. A minisztériumtól most kiadott rendelet szerint minden olyan részvénytársaság, melynek alaptőkéje 5 milliónál több, köteles magának 1927-ig székházat és tisztviselői lakásokat építtetni. Ha valamely társaság ennek nem tesz eleget, büntetésül annyi házbéradó megfizetésére kötelezzik, amennyit az általuk fizetett házbér tesz ki. E rendelet úgy a lakás-mizériák megszüntetése, mint abból a szempontból is nagyon üdvös, hogy az iparosokat munkaalkalomhoz juttatja. De persze pusztán a rendelet még nem elég, — azt be is kell tartani.

A munkásbetegsegélyző is emel. Minden drágul, így a díjak emelése elől egyetlen intézmény sem tud kitérni, így a munkásbetegsegélyző pénziár

sem. Ez a felemelés indokolt is, hiszen 1922 óta változatlan a biztosítási díjak, illetve a betegség esetére megállapított járulékok tarifája. mi mellett — tekintve az árak az idő óta történt óriási emelkedést — a nyújtott segélyösszeg neveltségesen csekély. Igazságtalanság azonban, hogy a felemelt járulékok felét a munkaadókkal fizettetik meg, ez tehát ismét az iparosságnak anélkül is nagy terheit fogja súlyosbitani. A felemelési tervezet még nincs kidolgozva részletesen, de annyi már bizonyosnak látszik, hogy a munkabér alapja emelk fel 1001 lejről 2, ill. 3000 lejre.

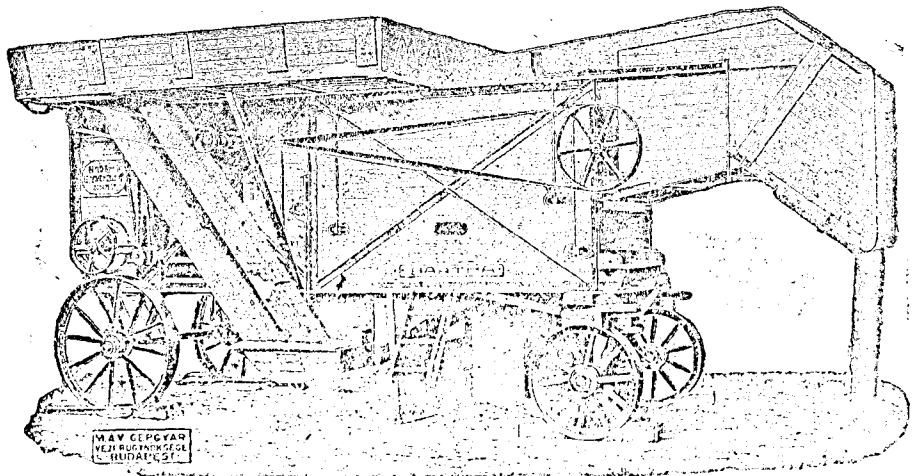
Vasárak. Vasárknál általában kisebb a kereslet, ami részben a kevés építkezésnek, részben különösen a vármegyei kövelekedésben a külföldi áruk tetemes megdrágulására vezethető vissza. E miatt a külföldi csavarárak 40% kal, a fűrészes és egyéb szerszámárak mintegy 20%-al drágultak. A nádrági vasgyár az abroncs árát 13.30 lejre emelte. Nagy kereskedelemben a vas 13.50, betonvas 14.50, sodronyhuzal 16.25, szeg 15.75 lekete lemez 0.6 mm. ig 19.50, 0.6 mm.-en alól 20.50, horgonyzott lemez 33, horgonyzott tüskésdrót 38 lej. Ásó, 42 lej, vasvilla 3 águ 45 lej, kasza 110—140 lej. Patkónál a felár 20%-kal, láncnál pedig 190%-ra emelkedett.

Valuta jegyzések.

Kolozsvár, 1926. június 14-én.

1 dollár	— — =	236—238 L
1 font sterling	=	1145—1155
1 svájci frank	=	45 70—46 —
1 francia frank	=	7 00—7 10
1 arany márka	=	56 00—
1 lira	— — =	8 60—8 70
1 cseh korona	=	6 95—7 00
1 osztr. schilling	=	33 20—33 40
305 magy. K	=	1

Megérkeztek a legújabb típusu Máv. cséplők.

— Mielőtt vásárlásra határozná magát, tekintse meg azokat. —
Rivánafra Fordson trakterral, petroleum v. nyersolaj lánomakellakkal párosítva.
BARTHA ÁRPÁD géposztálya, S.-szentgyörgy Sft. Gheorghe.

MULATTATÓ

Nyári dél az Alföldön.

Fényes, vakító, forró nyári dél,
Majd hogy ki nem gyul fenn a házfödél;
Az ablak mind lefüggönyözve áll,
Hogy elbúhasson a riadt homály.

A fénytől kinn halálra üldözött
Homály meg is bú a négy fal között.
Álomra hívó csend van ott belül,
A légy se repdes, csöndesen él.

De bezzeg úr a tágas udvaron,
Künn a karámban nyugszik a barom,
Azaz nyugodnék, ámde nem lehet,
Csapdosni kell farkával a legyet.

A kút körül nagy liczió-garád,
A vén kakas ott tartja udvarát;
Árnyék van ottan és finom homok,
Fészket fürödnek a tyúkkasszonyok.

A nyárfa ágán illegett elébb,
Most lenn a porban fürdik a veréb;
De párja pajkos, nyomban ott terem,
S tovább röppennek játszva, hirtelen.

A kas szájánál zsong a méheraj,
Mezőre ki csak egy-kettő nyilal;
Mézgyűjtő méh mit is keresne ott,
A nap fölitta rég a harmatot.

Lankadt a kertben sok félnék virág,
De boldogan s büszkén virít a mák;
Gyümölcs a fákon fényesen dagad,
Pettyezve a sötétlő lombokat.

Szőlővirágzás most volt, a szemek
Ma még csak apró gombostüfejek,
De egy-egy fürtön megláthatni már,
Hogyan növeszti a bogvót a nyár.

Ifjú reménység a szőlőgerezd;
De a szegény rozs már szökülni kezd,
Hajlott a szára, veszti erejét,
S halálra hajtja járadt ősz fejét.

S a nyár vakitva ég és tündököl,
Hatalma éltet, szent hatalma öl;
De a halálban sem tesz soha mást:
Készíti folyvást a feltámadást.

Vargha Gyula.

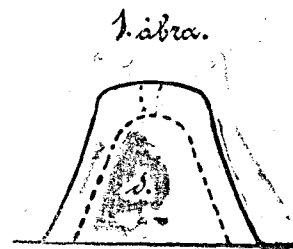
Hogy öntik a harangot?

A harangok eredetének és használatának ismertetése után (lásd előző számban) reátérek a harangok készítmény módjára. Hogyan készül a harang?

A dési református egyházközség 2 drb. harangot rendelt mintegy 1100 kg súlyban a nagyszebeni „Schieb és Kauntz” cég jó hírnevű harangöntődjéből. Az egyház engem kért fel a harangok műszaki felülvizsgálatára s egyúttal megbízott azok átvételével is. A gyárban létem alkalmával eszembe jutott, hogy miután a harangszükséglet ez időszereint igen nagy, nem lesz talán érdektelen, ha tapasztalataimat leírom. A szükséges adatokat és felvilágosításokat a gyár maga bocsátotta rendelkezésemre.

A harangöntésnél négy szakaszi különböztetünk meg: 1. a harang mag elkészítése. 2. a minta feltevése. 3. a köpeny elkészítése. 4. a köpeny és minta levevése, valamint összeállítása a mintának az öntésre.

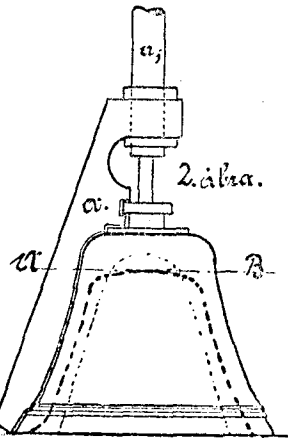
Elsősorban a harangmagot (1 ábra) kell elkészíteni, melyet nagyobb harangoknál az öntőgödörben, közveillen az olvasztó vagy lángkemence mellett készítenek el téglából, belül üreget (d) hagyva, hogyha a mag munkálatai előrehaladnak az üregbe faszén tüzet raknak, hogy a mag megszáradjon. — A téglarakást kívülről aztán finomabb anyaggal vonják be és hogy a harangmag a kellő formát megkapja, egy függélyes tengely körül egy fából készült formalécet forgatnak épen úgy, mint később a 2. sz. ábrán látni fogjuk. A harang belső felülete olyan lesz, mint a harangmag lesimított külső felülete. Ez a mag fogja képezni az öntendő harang belső ürtartalmát. Ha a harangmag készen van, jól kiszáritják. Hogyha jól megszáradt, akkor a mag egész külső felületét finomra szitált hamából készült péppel vonják be s ezzel készen van a teljes harangmag.

Ezután következik a második szakasz a minta feltevése, vagyis az a rész, amint a 2. ábra is mutatja, amely valóságban a teljes harang mintája lesz.

A magot most már finom, vékony agyagréteggel vonják be és utána ismét más agyagrétegeket tesznek. Annyi agyagréteget raknak fel a magra, míg ez a réteg olyan vastag lesz, mint a milyennek lenni kell majd a megöntendő harang falának. De az utolsó agyagrétegnak ismét igen finomnak kell lenni, melyet aztán „a” mintaléccel lesimitanak. E munkálattal közben a magbelsejében lévő tüzet kialudni hagyják, hogy ez a külsőréteg inkább a levegőn száradjon meg. Ha jól megszáradt, akkor az egész felületet megolvasztott viaszréteggel vonják be és erre a viaszrétegre ragasztják fel a harangon leendő díszítéseket és a felirásokat képező betűket. Ezeket is gipz mintába öntött viaszból készítik. Ilyenformán készen volna a valódi harang teljes mintája, amint látható alább a 3. ábrán a „b” sötétebb rész nélkül. Megjegyzem, hogy a 2. ábrán látható szakadozott vonal a harangmagot jelzi.

Ezután a harmadik szakasz következik, vagyis a köpenykészítése. Amint a 3. ábrán látható: „b” sűrűn bevonalozott rész képezi a köpenyt. Ezt úgy készítik, hogy a harang teljes mintáját, melyet az öntők álharangnak is neveznek, elsősorban igen vékony agyagréteggel ecsetelik be

mégis ráérsz a lábodat mosogatni?
— Halva ám, szegény — feleli Péter — már husz esztendő óta. Azzal fölírította a csizmáját, fölugrott a székre, közzécsapott a sárgának és ugyancsak iszkolt, mert félt, hogy, ha tovább késik, hamarosan elhúzzák a nőiáját.

II. Hogy osztozott meg Péter az anyjával.

Azt mondja egyszer Péter az anyjának: „Osztozzunk meg, édesanyám, a kerten! A kendé legyen Szent Mihály naptól Szent György napig, az enyém meg Szent György naptól Szent Mihály napig”.

TANÁCSADÓ.

(Azok az olvasóink, akik valamely fontos ügyről ebben a rovatban óhajtanak felvilágosítást kapni, tudakozódó-kérésük fejében leveleikhez mellékeljenek 10 Leut. Levélüket ugyanis bélyeges válaszbörítékekkel ellátva mindig megküldjük egy megfelelő szakértő munkatársunknak, s erre a kettős postaköltségre szükséges a 10 Leu.)

Gy. G. Kászonalitz. Leírásából azt látom, hogy cserépnövényeit a levéltetű vagy hamuféreg bántja, Ellene legjobb a thamol nevű szer, a melyet a levéltetű látogatta növényre rá kell permetezni. 100 liter vízben 1—2 kg. thamoltt kell feloldani aszerint, hogy gyengébb vagy erősebb fajtája a levéltetű. A thamoltt az újpesti Chinoin-gyár hozza forgalomba. Erdélyben a főlerakat Gergely Ferenc utódánál van Kolozsvárt, Főter.

P. K. Jékes. A macskagyökérleírása és szedés módja részletesen le van írva a „Rövid utmutatás a vadon termő gyógyító növények gyűjtéséről” című füzetben, a mely az Erdélyi Gazdasági Egyletnél 10 L-ért kapható Kolozsvárt Attila-u. 10. Ez a füzet az E. G. E. könyvkiadóvállalatában az 54. számú.

B. V. Szinévradalja. A tyuktenyésztésről szóló könyv pl. Hreblay Emil tyuktenyésztés című könyve, a mely vagy a szerzőnél vagy könyvkereskedésben kapható. Szerzője, a ki valaha Kolozsvárt gazdasági felügyelő volt, most Magyarországon tartózkodik, de hogy hol, azt nem tudják. Bővebbet a „Fauna” nevű egylet mondhat Kolozsvárt Calea Moşilor (Monostori-ut) 21.

144. sz. előfűzet. Molyirtás. Hogy a molykukacok a naftalinnal nem pusztultak el, az előre látható volt, mert a naftalin nem öli meg a molyt. A ruhaszekrénybe azért szokás naftalint tenni, hogy az az erős szagával riassza el a petézni készülő molyt, miután a moly az ilyen erős szagot kerülni szokta. A már benne lévő molyt a naftalin nem öli meg. A bőrgarnitúrát csak úgy lehet a molytól megóvni, ha folyton zavarjuk a molyt a gyakori porolás és takarítás, valamint az állandó mozgás és használat által.

A butorban rejtőzködő molykukacokat úgy lehet elpusztítani, hogy ha a butort desiniciáljuk pl olyan jól elzárt helyiségbe állítjuk, amelyben formalin gőzöket fejlesztünk. Az újabb időben használt poloskairtó módszerrel is elpusztíthatjuk a butorban lévő molyt. Ennek az eljárása az, hogy a szoba ablak és ajtóreált papír szalagokkal leragasztjuk, azután a szobában bizonyos mennyiségű szénkéneget öntünk ki tálba és azt meggyújtjuk, miközben a szobából kimenekülünk és a szobát bezárjuk. A szénkéneget azonban robbanó természetű folyadék, amelynek meggyújtásakor nagy elővigyázat szükséges. A meggyújtott szénkéneget füstje minden élő lényt megöl, a mi abban a szobában volt, így tehát a butorban lévő molykukacokat is.

K. M. Mezőfény. A Celsius-féle hőmérő az oly hőmérő, melyen a víz fagypontja 0-sal, annak forrása pedig 100°-al van jelölve.

F. J. Bihar-szentmárton. A díófát magról szokás szaporítani, nagyon gyorsan nő, 100 esztendőnél könnyen tovább él. A nagy díófa

azonban sok helyet elfoglal, alatta valami nehezen tenyészíthető, azért most az 1837 óta ismeretes, Belglumban nevelt bokordiót is felkapják és kertésbe ültetik. Itt bokoralaku marad, a tövétől kezdve szétágazik és épen oly bőven terem, a magva épen olyan nagy s jótű, mint a rendes díóé.

SZERKESZTŐI-ÜZENETEK

Apróhirdetések tarifája: Minden szó 5, vastagabb betűvel 10, L. Legkisebb hirdetés 60 L állást keresők részére 20 szóf 50 L. Előfizetőknek minden szó 4, vastagabb betűvel 8 L.

Az apróhirdetési díj előre beküldendő.

S. J., J. J., Sz. P., C. J. Selénd, G. F., F. J., és F. I. Azuga, T. P., B. J. és J. J. Ferend, I. G. és M. I. Segesvár, P. K. Bogdánd, T. G. Csomaköz, Z. F. Lippa, Cs. I. Kászonyfalva, B. J., K. N. S., V. J., B. K. és Sz. K. Ovári, P. J., T. S., M. I., Cs. K. és R. A. Nagykároly, H. I. és V. J. Margitta, özv. T. J.-né Oláhbagát, K. B. és Tr. I. Szigetfalva, W. B., L. J. Petrozsény, P. F. Aninosza, K. B., K. J., és F. K. Ditró.

Itt felsoroltak az új előfizetőkért, lelkes és önzetlen támogatásukért fogadják mély tiszteletünket, hálánkat és köszönetünket, bizalommal kérjük és várjuk további eredményes támogatásukat.

N. A. Prázmár. Címe javítva, 1926. XII. 31-ig kell 65 L. — K. M. Maroscsapó. A 404 L-ből 120 Lei K. M. javára írva. — L. J. Nagyölyves. Tőlünk a lap pontosan kimegy. — S. J. Petrozsény. A 120 L. III. 4-én javára írva. — M. J. Istensegits. Lőrincz M. címére a lap már régóta nem megy; László M. neve indexünkben csak egyszer szerepel, ha 2 lapot kap, kérjük megírni mindkettőnek a törzskönyvi számát; Potápra javítva, köszönet. — N. J. Koronka. 7636-os előfizetés 1926. XII. 31-ig rendezettnek véve; 1680 Lei bejött; a 12483-as javítva, köszönet. — H. D. Szentegyház-

Ne hanyagolja el köhögését

Legelemibb kötelességünk, hogy könnyű hülésekből származó köhögésünket gyógyítsuk. Elhanyagolása súlyos komplikációkat, mint tüdőgyulladást, tüdőcsucshurutot, melhártyagyulladás stb. idézhet elő. Mindezek elkerülhető ha idejekorán a

Professzor Dr. PÁTER-féle **Köhögés elleni teát**

használjuk. — Egy csésze forró tea lefekvés előtt véve nemcsak ennek gyógyító hatását fokozza, hanem nyugodt pihenést is biztosít.

Prof. dr. Páter-féle **Tüdő-tea**

fokozza a szervezet ellentállóképességét, javítja a közérzetet, emeli az étvágyat és súlygyarapodást idéz elő.

A Professzor dr. Páter-féle gyógyteák tekercs- és dobozcsomagolásban vannak forgalomban. Csak rövidebb szükségletnél vegye a kis tekercs-csomagolást, hosszabb használatnál, mint előnyösebb, a dobozcsomagolást ajánlatos (3/4-szeres tartalom, 20%-os ármegettarítás.)

A Prof. dr. Páter teák valamennyi gyógyszertárban és drogériában kaphatók. — Ha beszerzése nehézségekbe ütközne, úgy forduljanak lerakatunkhoz:

Csillag gyógyszertár Braşov-Brassó, Hosszu-ucca 14. szám.

Kérjen ingyen ismertető-könyvecskét. • Vezérképviselő: AMPHORA R.-T. Braşov-Brassó.

halu. Dehogy fölösleges! A 17.000 elég sok, de 2 millió magyarból 30.000 kellene, ami — ha Isten segít — meg is lesz! Örömmel tartjuk táborunkban. — Cs. L. Sepsiszentgyörgy. 1926. XII. 31-ig hátráteleka 90 L. — K. M. Puj. Derék ember, sok ilyen kellene! — K. J. Sepsiszentgyörgy. 1926. XII. 31-ig kell 30 L. — Ifj. D. A. Szováta. F. év végéig még 85 L. — I. L. Kézdimártonfalva. S. L. részére 120 L. V. 6-án könyvelve, B. 130 L. előfizetése átmegy 1927-re. — Ifj. K. Sítér. Csak olyan verset közlünk le, ha jó, amit maga írt; ezt már régen megírta más, ön csak emlékezetből leírta. — Sz. S. Nagybánya. Csak az 1926—18. számot küldhették meg, rendben 1926 XII. 31-ig. — F. J. Sajóudvarhely. Szívesen. H. A. Ujszékelly. Kész örömmel. — F. M. Marosludas. A második 10 L-t előfizetéséhez írtuk. — K. L. Farkaslaka. E. J. Kisenyed és Sz. J. Kóródszentmárton. Rendben. — K. F. Tordos és A. B. Kaczkó. Tudomásul vettük. — Sz. F. Csikszögöd. A 7943-as törülve, 14276-os rendben 1926. XII. 31-ig. — K. L. Székelyszáldobos. Szívesen, a maradvány 165 L., miután 60 L-t leszámoltunk.

Apróhirdetések.

Pályázati hirdetés!

A hitelszövetkezeti eszme az önszegély elvén, tehát emberbaráti elven alapul és így már több oldalról és többször hangzottatott kívánalom, hogy a szövetkezeti eszmét már a gyermekek lelkébe kell csepegtetni. Ezt a gondolatot kívánja megvalósítani egy lelkes szövetkezeti ember, David Sándor, a Nagyzerindi hitelszövetkezet elnöke, aki 2000 lel pályadíjat tűz ki egy 4—12 soros vers megírására, melynek tárgya a szövetkezeti eszme propagálása. Mídon ezt a lelkes szándékot ezuton is megköszönjük, fenti vers megírására pályázatot hirdetünk. A pályázatot legkésőbb augusztus 1-ig jellges levél mellett a Szövetség hivatalos helyiségébe (Str. Minerva Schlitz János-u. 3. Cluj-Kolozsvár) küldendők. A beérkezett pályamunkák elbírálásáról a Szövetség fog gondoskodni és a Szövetség fenntartja a jogot arra, hogy a 2000 lel pályadíjat akár egy összegben, akár pedig megosztva több pályázónak adhassa ki. A pályadíjnyertes vers kellő közéletéről és terjesztéséről a Szövetség fog gondoskodni.

Cluj-Kolozsvár, 1926. május 31.

Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetsége.

Haztali inast, nőilent, mletöbbl belépésre keres *Klobusiczky Andor Gurasada Guraszada, Jud. Hunedoara — Hunyad megye.*

Most jelent meg terjedelmes, bő tartalommal Gyerkes Mihály szabadoktatási és szociális szervezések utmutatója: *H népművelés vezérkönyve*, mely részletes tájékoztató az elemi oktatás intenzív építésére, az újság társadalmi továbbképzésére, a felnőttek kulturális és gazdasági megszervezésére. Magyaromán szövegű mintákkal ellátva, kladja a Tanítók Lapja kladóhivatala Odorhelu—Székelyudvarhely. Ára 120 L.

REIZER JOZSEF

PÉNZKÖLCSÖN, INGATLAN, ÜZLET, LAKÁS, INFORMÁCIÓ ÉS ÍRÓGÉP KERESKEDELMI VÁLLALATA

Budapest, I., Országház-ucca 18. sz. Saját házban.

Folyószámla: Angol-Magyar Banknál. Tel.: Teréz 123—05 Adásvételre és bérletre: fölbirtokot, bérházakat, üzleteket, lakásokat és írógépeket átvész és elad. Pénzt garanciára, jó kamara elhelyez, társulásokat létrehoz, finanszíroz és információt ad mindenről. Ha ügyes-bajos dolgot gyorsan és olcsón akarja elintézni, forduljon fenti vállalatához.

Eladó jökarkan levő 720-as dupla tisztító Hoberer cséplő Oser-Bauer 6 Hp. bensinmotorral s teljes felszereléssel. Cim: *Fülöp Ferenc, Harangláb, posta Désfalva, Jud. Kis Küküllő megye.*

Egy 4 lóerős Kállai-féle benzínmotor, szalmazás cséplővel, szóróval, teljes felszerelés, üzembékes állapotban jutányos árbán eladó. Cim: *Saszet Géza géptulajdonos, Havadtó, Maros Torda m.*

Cipészek szaklapja megrendelhető *Babos Károlynál, Cluj—Kolozsvár, Str. Pata 87. szám.*

R
A
P
I
D
O
L

megszünteteli és meggyógyítja a lábak, kezek és hónaljok, valamint más testrészek kellemetlen izzadását, erősíti a bőr sejtjeit, azt frissé és puhává teszi, a mi által a könnyű és kellemes járást biztosítja.

R
A
P
I
D
O
L

tehát turistáknak, sportolóknak, mezőgazdáknak, katonáknak stb. nélkülözhetetlen, ugyszintén a lábaknak és bőrnek a meleg idősakban való higénikus ápolására a legelőkeltebb szer. Ára üvegenként 45 lej. Kapható drogériákban és gyógyszerárakban. Ha nem, úgy rendeljen családi csomagolásban három üveget utánvét mellett, ára 130 lej. A szétküldés ebben az esetben teljesen díjtalanul és portómentesen történik a belföld bármely postahivatalához,

Farmax Brasov-Brassó, Postafiók 53 utján.

Vezérképviselő: Amphora Rt. Brasov-Brassó.

Aranyosgyéresi Agyagipar Rt.

Ajánlja elsőrangú, földgázzal égetett homonyolt és hódfarku tefücserepét, normál és németméretű fall- és kuffégláját valamint 1. a különböző méretekben készült alapcsöveket.

Cég és Iroda: Turda-Torda
Telefon: 107 sz.

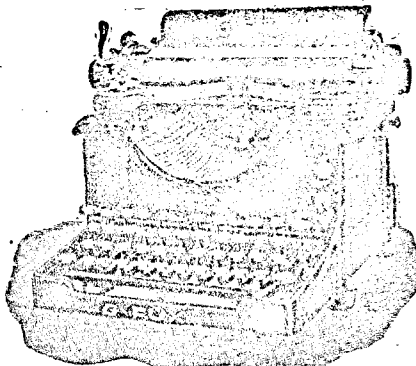
d'Or

ILLATSZERTÁR

PIAȚA UNIRII No. 5.
(v. Mátyás király tér.)

CLUJ-KOLOZSVÁR

ÍRÓGÉPEK. Smith Premier Nr. 60. Remington, Underwood és Corona írógépek gyári árbán kaphatók.

Gyári raktár amerikai és német írógép és sokszorosító kellékekből. Speciális javítóműhely az összes rendszerű gépek részére. Használt írógépekből nagy raktár.

Körmendy Mihály Cluj—Kolozsvár, Str. Regina Marla (v. Deák F.-u.) 25. Telefon 9—51. — Telefon 9—51.

ELLENZÉK

az erdélyi magyarság legrégebb, legélénkebb, legelterjedtebb napilapja. — Ennélfogva mint hirdetési organum is nélkülözhetetlen.

ELŐFIZETÉS:

egy hónapra 100, negyedévre 270, félévre 520, egész évre 1000 Leu.

ELLENZÉK

szerkesztősége: kladóhivatala:
Str. I. Bratianu Str. Iuliu Maniu
Király-utca 22. Szentegyház-u. 1.

CLUJ-KOLOZSVÁR.

A szerkesztésért felel: GYALLAY DOMOKOS

A kladásért felel: PETRES KÁLMÁN
kladóhivatali igazgató